

Bryssel 16.2.2016
COM(2016) 53 final

2016/0031 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖS

energia-alalla tehtyjä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisiä hallitustenvälisiä sopimuksia ja ei-sitovia välineitä koskevan tietojenvaihtomekanismin perustamisesta sekä päätöksen N:o 994/2012/EU kumoamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

{SWD(2016) 27 final}

{SWD(2016) 28 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Energiaunionistrategiassa (COM (2015)80) todetaan, että ”*energian (ja erityisesti kaasun) toimitusvarmuuden varmistamisen kannalta on tärkeää huolehtia siitä, että kolmansien maiden kanssa tehtävät energianhankintasopimukset ovat täysin EU:n lainsäädännön mukaisia*”. Samassa hengessä Eurooppa-neuvosto kehotti 19. maaliskuuta 2015 antamissaan päätelmissä varmistamaan, että ”*kaikki sopimukset, jotka liittyvät kaasun ostamiseen ulkoisilta toimittajilta, ovat täysin EU:n oikeuden mukaisia, erityisesti lisäämällä tällaisten sopimusten avoimuutta ja yhteensopivuutta EU:n energiaturvallisuusmääräysten kanssa*”.

Parlamentin ja neuvoston 25. lokakuuta 2012 tekemällä päätöksellä perustettiin energia-alalla tehtyjä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden hallitustenvälisiä sopimuksia koskeva tietojenvaihtomekanismi. Kyseinen päätös, jäljempänä ”hallitustenvälisiä sopimuksia koskeva päätös”¹, tuli voimaan 17. marraskuuta 2012. Tämän mekanismin pääpiirre on se, että komissio tarkistaa vasta sen jälkeen, kun jäsenvaltion ja kolmannen maan välillä on tehty hallitustenvälinen sopimus, noudatetaanko sopimuksessa unionin oikeutta.

Vuoden 2012 jälkeen komissio on saanut runsaasti kokemusta tämän mekanismin täytäntöönpanosta. Kuten hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen tarkistamiseen liittyvässä vaikutusarvioinnissa ja sen täytäntöönpanosta Euroopan parlamentille ja neuvostolle annetussa kertomuksessa analysoidaan, komission arvion mukaan nykyinen järjestelmä on yleisesti ottaen hyödyllinen tapa saada tietoa olemassa olevista hallitustenvälisistä sopimuksista ja löytää ongelmat, jotka liittyvät niiden yhteensopivuuteen EU:n lainsäädännön kanssa, mutta järjestelmän avulla ei pystytä riittävän hyvin ratkaisemaan tällaisia ongelmia. Kuten energiaunionistrategiassa todetaan, ”*käytännössä on todettu, että tällaisten sopimusten uudelleenneuvottelu on hyvin vaikeaa. Sopimuksen allekirjoittajien kannat on jo vahvistettu, joten on poliittisesti vaikeaa muuttaa sopimusta miltään osin.*”

Näin ollen komission osallistuminen ennen kuin jäsenvaltio ja kolmas maa tekevät tällaisia sopimuksia toisi olennaista lisäarvoa, kun voitaisiin ratkaista mahdolliset ristiriidat jäsenvaltioille yhtäältä kansainvälisen sopimusoikeuden ja toisaalta EU:n oikeuden nojalla kuuluvien velvoitteiden välillä.

Tässä yhteydessä hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen tarkistamisella on kaksi päätavoitetta:

- 1) varmistaa, että hallitustenväliset sopimukset ovat EU:n oikeuden mukaisia, jotta voidaan taata sisämarkkinoiden asianmukainen toiminta ja parantaa EU:n energiavarmuutta, ja
- 2) parantaa hallitustenvälisten sopimusten avoimuutta EU:n energiatoimitusten kustannustehokkuuden ja jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun lisäämiseksi.

Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa

Tämä ehdotus on johdonmukainen suhteessa erinäisiin EU:n tasolla hyväksyttyihin toimenpiteisiin, joilla pyritään parantamaan EU:n energiamarkkinoiden toimivuutta ja EU:n energiavarmuutta.

¹ Päätös N:o 994/2012/EU energia-alalla tehtyjä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan tietojenvaihtomekanismin perustamisesta.

Nykyisen hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen tarkistaminen seuraa yhtenä jatkotoimenpiteenä helmikuussa 2015 hyväksytystä energiaunionistrategiasta, jossa määritellään yleiset puitteet ja hallintorakenne uudistetulle EU:n energiapolitiikalle.

Energiaunionistrategiaan kuuluvassa toimintasuunnitelmassa kaavaillaan useita toimia, joiden tarkoituksena on parantaa EU:n energiavarmuutta. Nyt käsillä oleva ehdotus tulisi siksi nähdä osana muita aloitteita, joihin sisältyy kaasunsaannin turvaamista koskevan asetuksen tarkistaminen². Hallitustenvälisiä sopimuksia koskeva päätös on tiiviisti kytköksissä kaasun toimitusvarmuutta koskevaan asetukseen, mutta sillä perustetun tietojenvaihtomekanismin soveltamisala on laajempi. Hallitustenvälisiä sopimuksia koskevassa päätöksessä tarkoitetaan 'hallitustenvälisellä sopimuksella' ”*yhden tai useamman jäsenvaltion ja yhden tai useamman kolmannen maan välistä oikeudellisesti sitovaa sopimusta, joka vaikuttaa energian sisämarkkinoiden toimintaan tai toimivuuteen taikka energian toimitusvarmuuteen unionissa*”. Päätöstä sovelletaan näin ollen kaikkiin hallitustenvälisiin sopimuksiin, jotka koskevat energiahyödykkeiden (erityisesti kaasun, öljyn ja sähkön) toimituksia ja niihin liittyvää infrastruktuuria. Sen soveltamisalan ulkopuolelle jäävät vain hallitustenväliset sopimukset Euratom-sopimuksen piiriin kuuluvista asioista. Euratomin perustamissopimuksen 103 artiklassa määrätään tällaisiin sopimuksiin sovellettavasta erityisestä etukäteismenettelystä.

Hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen soveltamisalasta on jätetty pois kaupallisten toimijoiden väliset kaupalliset sopimukset³. Tässä ehdotuksessa ei esitetä päätöksen soveltamisalan laajentamista lisäämällä siihen hallitustenvälisiin sopimuksiin liittyvät kaupalliset sopimukset, koska – kuten energiaunionistrategiassa todetaan – kysymys otetaan kaupallisten kaasuntoimitussopimusten osalta huomioon kaasunsaannin turvaamista koskevan asetuksen tarkistamisehdotuksessa.

Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa

Ehdotus ei edistä pelkästään EU:n energiapolitiikkaa. Varmistamalla, että hallitustenväliset sopimukset ovat EU:n oikeuden mukaisia, se edistää politiikkaa myös unionin oikeuden muilla aloilla, kuten sisämarkkinoiden, kilpailun ja julkisten hankintojen aloilla.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

Oikeusperusta

Edellä mainitut tämän päätöksen tavoitteet soveltuvat EU:n perussopimusten tavoitteisiin

- varmistaa energian toimitusvarmuus unionissa (SEUT-sopimuksen 194 artiklan 1 kohdan b alakohta) ja
- toteuttaa toimivat energian sisämarkkinat jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun hengessä (SEU-sopimuksen 3 artiklan 3 kohta; SEUT-sopimuksen 194 artiklan 1 kohta).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus toimista kaasunsaannin turvaamiseksi ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 994/2010 kumoamisesta (viite XXX).

³ Hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen johdanto-osan 7 kappaleessa korostetaan, ettei päätöksellä luoda kaupallisten toimijoiden välisiä sopimuksia koskevia velvoitteita. Kyseisessä johdanto-osan kappaleessa tehdään myös selväksi, että jäsenvaltiot voivat ilmoittaa vapaaehtoisesti komissiolle niistä kaupallisista sopimuksista, joihin nimenomaisesti viitataan hallitustenvälisissä sopimuksissa.

SEUT-sopimuksen 194 artikla muodostaa oikeusperustan hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen tarkistamiselle kuten itse päätöksellekin, jonka parlamentti ja neuvosto hyväksyivät 25. lokakuuta 2012.

Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)

EU:n toiminnan tarve: Oikeusperustana hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen tarkistamiselle on SEUT-sopimuksen 194 artikla. Kyseinen päätös tehtiin vuonna 2012 samaa oikeusperustaa soveltaen ja toissijaisuusperiaatetta noudattaen. Komission suorittaman pakollisen ennakkotarkastuksen käyttöönotto edellyttäisi päätökseen muutoksia, jotka merkitsisivät tehtävien siirtämistä jäsenvaltioilta EU:lle. Kuten edellä todetaan, kokemus on osoittanut, ettei jäsenvaltioiden suorittaman arvioinnin avulla voida riittävällä ja tyydyttävällä tavalla varmistaa, että hallitustenväliset sopimukset ovat sopusoinnussa EU:n oikeuden kanssa. Tämä luo oikeudellista epävarmuutta. Komission osallistuminen etukäteen toisi olennaista lisäarvoa ratkaistaessa ongelmia (mm. ristiriitoja yhtäältä kansainvälisen sopimusoikeuden ja toisaalta EU:n oikeuden nojalla jäsenvaltioille kuuluvien velvoitteiden välillä.).

EU-tason lisäarvo: Euroopan energiainfrastruktuurin ja -markkinoiden asteittainen yhdentyminen, yhteinen riippuvuus ulkoisista toimittajista ja tarve varmistaa yhteisvastuu kriisiaikoina viittaavat kaikki siihen, että perusluonteisia energiapoliittisia päätöksiä ei tulisi tehdä yksinomaan kansallisella tasolla ilman naapurimaiden ja EU:n osallistumista. Hallitustenvälisiä sopimuksia koskeva päätös sijoittuu rajapintaan, jossa kohtaavat ulkoinen ulottuvuus (koska päätös koskee kolmansien maiden kanssa tehtyjä sopimuksia) ja sisämarkkinat (koska EU:n oikeuden vastaisilla määräyksillä, kuten määräpaikkaa koskevilla ehdoilla, on kielteinen vaikutus energiatuotteiden vapaaseen liikkuvuuteen sisämarkkinoilla). Sen vuoksi saataisiin selvää lisäarvoa yhteistyön ja avoimuuden tehostamisesta EU:n tasolla tämän ehdotuksen puitteissa.

Suhteellisuusperiaate

Tämän ehdotuksen tavoitteena on

- 1) varmistaa, että hallitustenväliset sopimukset ovat EU:n oikeuden mukaisia, jotta voidaan taata sisämarkkinoiden asianmukainen toiminta ja parantaa EU:n energiavarmuutta, ja
- 2) parantaa hallitustenvälisten sopimusten avoimuutta EU:n energiatoimitusten kustannustehokkuuden ja jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun lisäämiseksi.

Tavoitteisiin pääsemiseksi ehdotetaan ratkaisua, jonka olennaisina osatekijöinä ovat valinnaiset vakiolausekkeet ja hallitustenvälisten sopimusten etukäteisarviointi ennen niiden allekirjoittamista. Kuten hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen tarkistamiseen liittyvässä vaikutusarvioinnissa selitetään, nykyisen järjestelmän säilyttäminen ei olisi tehokasta. Yhtäkään komission ongelmalliseksi toteamista hallitustenvälisistä sopimuksista ei ole toistaiseksi purettu.

Vaikutusten arvioinnissa todetaan myös, että pelkkä pakollisten vakiolausekkeiden laatiminen voisi auttaa jäsenvaltioita välttämään ristiriitoja unionin oikeuden kanssa, mutta koska hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen soveltamisalaan kuuluu laaja kirjo tilanteita ja liiketoimintamalleja, vakiolausekkeista ei voitaisi tehdä tarpeeksi tarkkoja, jotta ne voisivat tarjota oikeusvarmuutta ja korvata lopullisesta tekstiluonnoksesta tehtävän perusteellisen etukäteisarvioinnin. Riippuen kolmannen maan asemasta ja neuvotteluvoimasta jäsenvaltiot eivät myöskään välttämättä onnistuisi sisällyttämään sopimukseen tiettyjä vakiolausekkeita.

Siksi vaikutusten arvioinnissa todetaan, että ennakkovalvonta on vähiten tiukka toimintamalli, jonka avulla EU:n oikeuden vastaiset sopimukset voidaan välttää.

Toimintatavan valinta

Asiaa koskeva voimassaoleva lainsäädäntö sisältyy hallitustenvälisiä sopimuksia koskevaan päätökseen. Nyt käsillä olevan ehdotuksen tavoitteena on tehostaa ja parantaa toimenpiteitä ja menettelyjä, joista säädetään voimassaolevassa päätöksessä. Sen vuoksi on aiheellista valita säädöstavaksi päätös. Uusien osatekijöiden määrän ja laajuuden vuoksi päätösluonnoksessa ehdotetaan nykyisen päätöksen N:o 994/2012/EU kumoamista ja korvaamista sen sijaan, että sen säännöksiä muutettaisiin.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

Voimassa olevan lainsäädännön jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset

Ehdotus perustuu kokemuksiin, joita komissio on saanut hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen täytäntöönpanosta sen tultua voimaan 17. marraskuuta 2012. Kokemuksia on analysoitu päätöksen tarkistamista koskevan vaikutusarvioinnin liitteenä olevassa arviointikertomuksessa sekä nykyisen päätöksen soveltamisesta Euroopan parlamentille ja neuvostolle annetussa kertomuksessa.

Näissä kertomuksissa todetaan hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen toimivuudesta, että sen säännöksillä (etenkin vaatimustenmukaisuustarkastuksen jälkikäteisluonteen vuoksi) ei ole onnistuttu tekemään jo tehdyistä unionin oikeuden kanssa ristiriitaisista hallitustenvälisistä sopimuksista unionin oikeuden mukaisia, eivätkä ne ole suoraan vaikuttaneet jäsenvaltioiden kolmansien maiden kanssa käymiin neuvotteluihin. Yhtään hallitustenvälisen sopimuksen luonnosta ei myöskään ole oma-aloitteisesti toimitettu komissiolle ennakkotarkastusta varten. Hallitustenvälisiä sopimuksia koskevaa päätöstä ei nyky muodossaan siksi pidetä vaikuttavana.

Kertomuksissa todetaan myös, että yleisesti ottaen nykymuotoiseen päätökseen liittyviä kustannuksia voidaan perustella sen tarjoamalla eduilla, koska se turvaa energian sisämarkkinoiden toimivuutta ja parantaa toimitusvarmuutta. Päätöstä voitaisiin kuitenkin tehostaa muuttamalla vaatimustenmukaisuustarkastukset ennakkoon tehtäviksi (sen sijaan, että ne tehtäisiin nykyiseen tapaan jälkikäteen). Tämän myötä oikeusvarmuus paranisi tuntuvasti ja niin jäsenvaltioille kuin komissiollekin aiheutuisi vähemmän kustannuksia.

Lisäksi kertomuksissa tehdään selväksi, että hallitustenvälisillä sopimuksilla on jatkossakin merkittävä tehtävä EU:n energiasektorilla. Hallitustenvälisiä sopimuksia koskeva päätös on siis edelleen merkityksellinen, mutta sitä on mukautettava energiansaannin ja toimitusreittien muuttumiseen. Kertomuksissa painotetaan myös, että hallitustenvälisiä sopimuksia koskeva päätös tuo selkeää EU:n tason lisäarvoa, koska se lisää yhteistyötä ja avoimuutta EU:n tasolla ja parantaa toimitusvarmuutta ja energian sisämarkkinoiden toimintaa.

Yleisenä päätelmänä kertomuksissa todetaan, että hallitustenvälisiä sopimuksia koskevassa päätöksessä vahvistetut menettelyt eivät nykymuodossaan ole täysin tarkoituksenmukaisia ja että keskeinen menettelyihin liittyvä ongelma on se, että vaatimustenmukaisuustarkastus

tehdään nykyisessä järjestelmässä jälkikäteen. Järjestelmä oli tulosta tiukoista toimielinten välisistä neuvotteluista, kun päätöstä hyväksyttiin vuonna 2012.

Tällä ehdotuksella puututaan todettuihin puutteisiin.

Sidosryhmien kuuleminen

Julkinen sidosryhmäkuuleminen järjestettiin 28.7.–22.10.2015. Komissio sai noin 25 vastausta sidosryhmiltä, kuten jäsenvaltioilta ja järjestöiltä (sääntelyviranomaiset ja toimiala), ja kuulemisen tuloksia voidaan pitää tyydyttävänä.

Kaikki vastaajat korostivat hallitustenvälisten sopimusten tärkeyttä energian toimitusvarmuuden ja energian sisämarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta. Vastaajien näkemykset jakautuivat kuitenkin kysymyksissä, jotka koskivat tarvetta vahvistaa päätöksellä perustettua järjestelmää ja parasta tapaa edetä asiassa.

Kattava raportti julkisen kuulemisen tuloksista on hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen tarkistamiseen liittyvän vaikutusarvioinnin liitteenä, ja muut kuin luottamukselliset vastaukset on julkaistu komission verkkosivustolla⁴.

Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö

Hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen täytäntöönpanoon liittyvät tiedot ovat osin luottamuksellisia, mikä johtuu sekä päätöksen säännöksistä (4 artikla – Luottamuksellisuus) että tietyistä poikkeuksista, joista säädetään asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi⁵ (4 artiklan 1 kohdan a alakohdan kolmas luetelmakohta, joka koskee kansainvälisten suhteiden suojaa, 4 artiklan 5 kohta, jonka mukaan jäsenvaltio voi pyytää toimielintä olemaan luovuttamatta kyseisestä jäsenvaltiosta peräisin olevaa asiakirjaa ilman jäsenvaltion etukäteen antamaa suostumusta, sekä 4 artiklan 2 kohdan toinen luetelmakohta, joka koskee tuomioistuinkäsittelyn ja oikeudellisen neuvonannon suojaa). Muun muassa näistä syistä päätettiin olla teettämättä ulkoista tutkimusta nykyisen päätöksen täytäntöönpanosta.

Vaikutustenarviointi

Vaikutustenarviointi tuki kaikkia ehdotettuja toimenpiteitä. Sääntelyntarkastelulautakunta antoi puoltavan lausunnon 4. joulukuuta 2015.

Vaikutusten arvioinnissa on tarkasteltu viittä toimintavaihtoehtoa:

Vaihtoehto 1: Perusskenaario: Hallitustenvälisiä sopimuksia koskeva päätös säilytetään ennallaan, mutta rikkomusmenettelyjä tehostetaan.

Vaihtoehto 2: Hallitustenvälisiin sopimuksiin sisällytetään vakiolausekkeet, jotka eivät ole ristiriidassa EU:n oikeuden/suuntaviivojen kanssa.

Vaihtoehto 3: Komissio suorittaa hallitustenvälisten sopimusten pakollisen ennakkoarvioinnin.

Vaihtoehto 4: Komissio osallistuu pakollisesti tarkkailijana hallitustenvälisistä sopimuksista käytäviin neuvotteluihin.

Vaihtoehto 5: Komissio neuvottelee EU:n sopimukset energia-alalla.

⁴ <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-review-intergovernmental-agreements-decision>

⁵ EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43.

Vaikutustenarvioinnissa päädyttiin siihen, että tuloksellisin, tehokkain ja oikeasuhteisin vaihtoehto on vaihtoehto 3.

Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen

Ehdotus lisää hallinnollista taakkaa rajoitetusti.

Perusoikeudet

Ei sovelleta.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia EU:n talousarvioon.

5. LISÄTIEDOT

Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt

Hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen 8 artiklaan sisältyy tarkistuslauseke. Artiklan mukaan komissio laatii kertomuksen 1. tammikuuta 2016 mennessä ja sen jälkeen kolmen vuoden välein.

Hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen tarkistamisesta tehdyn vaikutusarvioinnin liitteenä olevan arviointikertomuksen lisäksi tämän ehdotuksen mukana on ensimmäinen kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Komissio aikoo hallitustenvälisiä sopimuksia koskevan päätöksen 8 artiklan mukaisesti esittää seuraavan raportin 1. tammikuuta 2020 mennessä.

Perussopimusten valvojana komissio käynnistää tarvittaessa perustamissopimuksen 258 artiklan mukaisen menettelyn siinä tapauksessa, että jäsenvaltio ei noudata unionin lainsäädännön täytäntöönpanoon ja soveltamiseen liittyviä velvoitteitaan.

Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)

Ei sovelleta.

Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset

Tarkistettu päätös sisältää seuraavat osat:

1. Hallitustenvälisiä sopimuksia koskevat ilmoitusvelvollisuudet:
 - Jäsenvaltioille asetetaan velvoite ilmoittaa komissiolle aikeestaan aloittaa neuvottelut kolmannen maan kanssa uusista hallitustenvälisistä sopimuksista tai voimassa olevien tarkistamisesta.
 - Komissio olisi pidettävä ajan tasalla sen jälkeen, kun tällainen ilmoitus on annetaan.
 - Kun jäsenvaltio antaa komissiolle ilmoituksen neuvotteluista, komission yksiköt voivat antaa jäsenvaltioille neuvoja siitä, miten välttää hallitustenvälisten sopimusten ristiriitaisuudet suhteessa unionin oikeuteen tai

neuvoston tai Eurooppa-neuvoston päätelmissä hyväksyttyihin unionin poliittisiin kantoihin.

- Jäsenvaltiot velvoitetaan ilmoittamaan komissiolle hallitustenvälisen sopimuksen luonnoksesta tai muutosehdotuksesta kaikkine liiteasiakirjoineen heti, kun osapuolet ovat päässeet neuvotteluissa sopimukseen kaikista keskeisistä osatekijöistä, jotta komissio voi tehdä ennakoarvioinnin.
- Jäsenvaltiot velvoitetaan ilmoittamaan komissiolle hallitustenvälisestä sopimuksesta tai sen muutoksista kaikkine lisäasiakirjoineen ratifioinnin yhteydessä.
- Jäsenvaltiot velvoitetaan ilmoittamaan komissiolle kaikista voimassa olevista hallitustenvälisistä sopimuksista tai niiden muutoksista kaikkine lisäasiakirjoineen.
- Yritysten väliset sopimukset eivät kuulu ilmoitusvelvoitteiden piiriin, mutta niistä voidaan ilmoittaa vapaaehtoisuuden pohjalta.
- Komissio vaihtaa saamiaan tietoja ja asiakirjoja muiden jäsenvaltioiden kanssa luottamuksellisuutta koskevien säännösten mukaisesti.

2. Komission tekemä arviointi:

- Komissio tekee ennakoarvioinnin hallitustenvälisen sopimusten luonnoksista tai muutosehdotuksista ja ilmoittaa jäsenvaltiolle kuuden viikon kuluessa mahdollisista epäilyksistään, jotka koskevat yhteensopivuutta unionin oikeuden ja erityisesti energian sisämarkkinoita koskevan lainsäädännön ja unionin kilpailuoikeuden kanssa.
- Komissio ilmoittaa jäsenvaltiolle lausuntonsa hallitustenvälisen sopimuksen tai sen muutosten yhteensopivuudesta unionin oikeuden kanssa 12 viikon kuluessa päivästä, jona sopimuksesta tai sen muutoksista ilmoitettiin.
- Jäsenvaltio ei saa tehdä ehdotettua hallitustenvälistä sopimusta tai sen muutosta ennen kuin komissio on ilmoittanut jäsenvaltiolle mahdollisista epäilyksistään ja antanut lausuntonsa. Ehdotettua hallitustenvälistä sopimusta tai sen muutosta tehdessään jäsenvaltion on otettava komission lausunto mahdollisimman tarkasti huomioon.
- Komissio tekee jälkiarvioinnin voimassa olevista hallitustenvälisistä sopimuksista tai niiden muutoksista ja ilmoittaa jäsenvaltioille mahdollisista epäilyistä, jotka koskevat näiden sopimusten yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa, yhdeksän kuukauden kuluessa päivästä, jona sopimuksista oli ilmoitettu.

3. Ei-sitoviin välineisiin liittyvät ilmoitusvelvollisuudet ja komission suorittama arviointi:

- Jäsenvaltiot velvoitetaan ilmoittamaan komissiolle voimassa olevista ja tulevista ei-sitovista välineistä kaikkine lisäasiakirjoineen.
- Komissio voi suorittaa jälkiarvioinnin ilmoitetuista ei-sitovista välineistä ja ilmoittaa jäsenvaltiolle asiasta, jos se katsoo, että ei-sitovan välineen täytäntöönpanotoimenpiteet saattavat olla ristiriidassa unionin oikeuden kanssa.

- Komissio vaihtaa saamiaan asiakirjoja muiden jäsenvaltioiden kanssa luottamuksellisuutta koskevien säännösten mukaisesti.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖS

energia-alalla tehtyjä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välisiä hallitustenvälisiä sopimuksia ja ei-sitovia välineitä koskevan tietojenvaihtomekanismin perustamisesta sekä päätöksen N:o 994/2012/EU kumoamisesta

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 194 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁶,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon,

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä,⁷

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Energian sisämarkkinoiden asianmukainen toiminta edellyttää, että unioniin tuotavaan energiaan sovelletaan täysimääräisesti energian sisämarkkinoiden perustamista koskevia sääntöjä. Huonosti toimivat energian sisämarkkinat saattavat unionin heikkoon ja epäedulliseen asemaan energian toimitusvarmuuden kannalta ja heikentävät etuja, joita sisämarkkinat voivat tuoda eurooppalaisille kuluttajille ja teollisuudelle.
- (2) Komission 25 päivänä helmikuuta 2015 hyväksymän energiaunionistrategian⁸ tavoitteena on turvata kuluttajille varma, kestävä, kilpailukykyinen ja kohtuuhintainen energiansaanti. Energiaunionistrategiassa painotetaan toukokuussa 2014 hyväksytyssä Euroopan energiavarmuusstrategiassa⁹ tehtyyn analyysiin tukeutuen, että tärkeä osatekijä energiavarmuuden turvaamisessa on se, että energian ostamiseen kolmansista maista liittyvät sopimukset ovat kaikilta osin unionin oikeuden mukaisia. Samassa hengessä Eurooppa-neuvosto kehotti 19 päivänä maaliskuuta 2015 antamissaan päätelmissä varmistamaan, että kaikki sopimukset, jotka liittyvät kaasun ostamiseen ulkoisilta toimittajilta, ovat täysin EU:n oikeuden mukaisia, erityisesti lisäämällä tällaisten sopimusten avoimuutta ja yhteensopivuutta EU:n energiavarmuusmääräysten kanssa.

⁶ EUVL C , , s. .

⁷ EUVL C , , s. .

⁸ COM(2015) 80.

⁹ COM(2014) 330.

- (3) Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 994/2012/EU¹⁰ on ollut hyödyllinen keino saada tietoa voimassa olevista hallitustenvälisistä sopimuksista ja yksilöidä ongelmia, joita niistä on aiheutunut liittyen niiden yhteensopivuuteen unionin oikeuden kanssa.
- (4) Päätös N:o 994/2012/EU on kuitenkin osoittautunut tehottomaksi pyrittäessä varmistamaan hallitustenvälisten sopimusten yhteensopivuus unionin oikeuden kanssa. Kyseinen päätös perustui pääasiassa siihen, että komissio arvioi hallitustenväliset sopimukset sen jälkeen, kun jäsenvaltiot ovat tehneet ne kolmannen maan kanssa. Kokemukset päätöksen N:o 994/2012/EU täytäntöönpanosta ovat osoittaneet, ettei tällaisessa jälkiarvioinnissa voida täysin hyödyntää mahdollisuuksia varmistaa, että hallitustenvälinen sopimus ovat yhteensopiva unionin oikeuden kanssa. Hallitustenvälisissä sopimuksissa useinkaan ole asianmukaisia irtisanomis- tai mukautuslausekkeita, joiden nojalla jäsenvaltiot voisivat saattaa sen unionin oikeuden mukaiseksi kohtuullisessa ajassa. Lisäksi sopimuksen allekirjoittajien kannat on jo vahvistettu, joten on poliittisesti vaikeaa muuttaa sopimusta miltään osin.
- (5) Jotta voidaan välttää ristiriitaisuus unionin oikeuden kanssa ja lisätä avoimuutta, jäsenvaltioiden olisi mahdollisimman pian ilmoitettava komissiolle aikeestaan aloittaa neuvottelut uusista hallitustenvälisistä sopimuksista tai voimassa olevien hallitustenvälisten sopimusten muuttamisesta. Komissiolle olisi tiedotettava säännöllisesti neuvottelujen edistymisestä. Jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus pyytää komissiota osallistumaan neuvotteluihin tarkkailijana.
- (6) Neuvottelujen aikana komission olisi voitava antaa ohjeita siitä, miten vältetään ristiriitaisuus unionin oikeuden kanssa. Komissio voisi erityisesti laatia yhdessä jäsenvaltioiden kanssa valinnaisia vakiolausekkeita tai suuntaviivoja. Komissiolla olisi oltava mahdollisuus ohjata huomiota unionin energiapoliittisiin tavoitteisiin, jäsenvaltioiden välisen yhteisvastuun periaatteeseen sekä neuvoston tai Eurooppa-neuvoston päätelmissä hyväksyttyihin unionin poliittisiin kantoihin.
- (7) Unionin oikeuden noudattamisen varmistamiseksi jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava hallitustenvälisen sopimuksen luonnos komissiolle ennen kuin siitä tulee sopimuspuolia oikeudellisesti sitova (ennakkoilmoitus). Komission olisi yhteistyön hengessä tuettava jäsenvaltioita määriteltäessä ongelmakohtia, jotka liittyvät hallitustenvälisen sopimuksen luonnoksen tai sen muutosehdotuksen yhteensopivuuteen unionin oikeuden kanssa. Asianomaisilla jäsenvaltioilla olisi tällöin paremmat valmiudet olisi tehdä unionin oikeuden mukainen sopimus. Komissiolla olisi oltava riittävästi aikaa tällaiseen arviointiin, jotta voidaan tarjota mahdollisimman suuri oikeusvarmuus, mutta kuitenkin välttämällä samalla tarpeettomat viivästykset. Voidakseen hyötyä täysimääräisesti komission tuesta jäsenvaltioiden olisi pidättäydyttävä tekemästä hallitustenvälistä sopimusta, kunnes komissio on ilmoittanut jäsenvaltiolle arviostaan. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava kaikki tarvittavat toimet sopivan ratkaisun löytämiseksi niin, että todettu ristiriitaisuus voidaan poistaa.
- (8) Energiaunionistrategia huomioon ottaen avoimuus aiemmista ja tulevista hallitustenvälisistä sopimuksista on edelleen ensisijaisen tärkeää. Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi jatkossakin ilmoitettava komissiolle kaikki voimassa olevat ja tulevat hallitustenväliset sopimukset riippumatta siitä, ovatko ne tulleet voimaan vai sovelletaanko niitä väliaikaisesti valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen 25 artiklan mukaisesti, sekä uudet hallitustenväliset sopimukset.

¹⁰ EUVL L 299, 27.10.2012, s. 13.

- (9) Komission olisi arvioitava sellaisten hallitustenvälisten sopimusten yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa, jotka ovat tulleet voimaan tai joita sovelletaan väliaikaisesti ennen tämän päätöksen voimaantuloa, ja ilmoitettava asiasta jäsenvaltioille. Jos tällaiset sopimukset ovat ristiriidassa unionin oikeuden kanssa, jäsenvaltioiden olisi toteutettava kaikki tarvittavat toimet sopivan ratkaisun löytämiseksi niin, että todettu ristiriitaisuus voidaan poistaa.
- (10) Tätä päätöstä olisi sovellettava vain sellaisiin hallitustenvälisiin sopimuksiin, jotka vaikuttavat energian sisämarkkinoihin tai energian toimitusvarmuuteen unionissa. Jos asiasta on epävarmuutta, jäsenvaltioiden olisi kuultava komissiota. Sopimuksilla, jotka eivät enää ole voimassa tai joita ei enää sovelleta, ei lähtökohtaisesti ole vaikutusta energian sisämarkkinoihin tai energian toimitusvarmuuteen unionissa, eikä niiden näin ollen tulisi kuulua tämän asetuksen soveltamisalaan.
- (11) Jäsenvaltiot luovat suhteita kolmansiin maihin paitsi hallitustenvälisillä sopimuksilla myös ei-sitovilla välineillä. Vaikka ne eivät ole oikeudellisesti sitovia, tällaisia välineitä voidaan käyttää luotaessa yksityiskohtaisia puitteita energiainfrastruktuurille ja energiatoimituksille. Ei-sitovilla välineillä voi sen vuoksi olla samanlaisia vaikutuksia energian sisämarkkinoihin kuin hallitustenvälisillä sopimuksilla, koska niiden täytäntöönpano voi johtaa unionin lainsäädännön rikkomiseen. Jotta voidaan varmistaa suurempi avoimuus kaikissa jäsenvaltioiden toimenpiteissä, joilla voi olla vaikutusta energian sisämarkkinoihin ja energiavarmuuteen, jäsenvaltioiden olisi siksi ilmoitettava komissiolle jälkikäteen myös asiaankuuluvat ei-sitovat välineet. Komission olisi arvioitava ilmoitetut ei-sitovat välineet ja tarvittaessa ilmoitettava asiasta jäsenvaltiolle.
- (12) Sellaisten hallitustenvälisten sopimusten tai ei-sitovien välineiden, joista on kokonaisuudessaan ilmoitettava komissiolle muiden unionin säädösten nojalla tai jotka koskevat Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen alaan kuuluvia asioita, ei tulisi kuulua tämän päätöksen soveltamisalaan.
- (13) Tällä päätöksellä ei saisi luoda yritysten välisiä sopimuksia koskevia velvoitteita. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin voitava ilmoittaa komissiolle vapaaehtoisesti sellaisista sopimuksista, joihin nimenomaisesti viitataan hallitustenvälisissä sopimuksissa tai ei-sitovissa välineissä.
- (14) Komission olisi annettava vastaanottamansa tiedot kaikkien muiden jäsenvaltioiden saataville turvallisessa sähköisessä muodossa. Komission olisi kunnioitettava jäsenvaltioiden pyyntöjä sille toimitettujen tietojen luottamuksellisesta käsittelystä. Luottamuksellisuutta koskevilla pyynnöillä ei kuitenkaan saisi rajoittaa komission omaa oikeutta tutustua luottamuksellisiin tietoihin, koska komissio tarvitsee kattavat tiedot omia arviointejaan varten. Komission tehtävänä olisi oltava varmistaa luottamuksellisuuslausekkeen soveltaminen. Luottamuksellisuutta koskevat pyynnöt eivät saisi vaikuttaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1049/2001¹¹ säädettyyn yleisön oikeuteen tutustua asiakirjoihin.
- (15) Jos jäsenvaltio katsoo, että hallitustenvälinen sopimus on luottamuksellinen, sen olisi toimitettava siitä yhteenvedo komissiolle, jotta muiden jäsenvaltioiden tietoon voidaan saattaa tällainen yhteenvedo.

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi (EUVL L 299, 27.10.2012, s. 13).

- (16) Pysyvän hallitustenvälisiä sopimuksia koskevien tietojen vaihtamisen unionin tasolla olisi mahdollistettava parhaiden käytäntöjen kehittäminen. Komission olisi kyseisten parhaiden käytäntöjen perusteella ja unionin ulkopoliittikkaa koskevissa asioissa tarvittaessa yhteistyössä Euroopan ulkosuhdehallinnon kanssa laadittava valinnaisia vakiolausekkeita, joita käytettäisiin jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden hallitustenvälisissä sopimuksissa. Tällaisten vakiolausekkeiden käytöllä olisi pyrittävä välttämään ristiriitaisuudet hallitustenvälisten sopimusten ja unionin oikeuden välillä, erityisesti energian sisämarkkinasääntöjen ja kilpailuoikeuden osalta, ja ristiriitaisuudet hallitustenvälisten sopimusten ja unionin tekemien kansainvälisten sopimusten välillä. Niiden käytön olisi oltava vapaaehtoista, ja niiden sisältöä olisi voitava mukauttaa erilaisiin tilanteisiin.
- (17) Lisääntynyt molemminpuolinen tietoisuus voimassa olevista ja uusista hallitustenvälisistä sopimuksista ja ei-sitovista välineistä voisi parantaa energia-asioden koordinoitua jäsenvaltioiden välillä sekä jäsenvaltioiden ja komission välillä. Paremmen koordinoinnin ansiosta jäsenvaltioille annettaisiin mahdollisuus hyötyä täysimääräisesti unionin poliittisesta ja taloudellisesta painoarvosta ja komissiolle annettaisiin mahdollisuus ehdottaa ratkaisuja hallitustenvälisissä sopimuksissa todettuihin ongelmiin.
- (18) Komission olisi helpotettava ja edistettävä jäsenvaltioiden välistä koordinoitua unionin yleisen strategisen roolin tehostamiseksi vahvan ja tehokkaan koordinoitun lähestymistavan avulla tuottaja-, kauttakuljetus- ja kuluttajamaihin nähden.
- (19) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän päätöksen tavoitetta, joka on energia-alan hallitustenvälisiä sopimuksia ja ei-sitovia välineitä koskeva tietojenvaihto jäsenvaltioiden ja komission välillä, vaan se voidaan tämän kaikissa jäsenvaltioissa sovellettavan päätöksen vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, joten unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä päätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.
- (20) Tämän päätöksen säännökset eivät saisi vaikuttaa rikkomisia, valtiontukia ja kilpailua koskevien unionin sääntöjen soveltamiseen. Komissiolla on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 258 artiklan mukaisesti oikeus käynnistää rikkomismenettely, jos se katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille mainitun perussopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuuden.
- (21) Komission olisi arvioitava vuonna 2020, onko tämä päätös riittävä ja tehokas sen varmistamiseksi, että hallitustenväliset sopimukset ovat yhteensopivia unionin oikeuden kanssa ja että energia-alalla tehtyjä hallitustenvälisiä sopimuksia koordinoidaan jäsenvaltioiden välillä runsaasti.
- (22) Päätös N:o 994/2012/EU olisi kumottava,
- OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Kohde ja soveltamisala

1. Tällä päätöksellä perustetaan mekanismi 2 artiklassa määriteltyjä energia-alan hallitustenvälisiä sopimuksia ja ei-sitovia välineitä koskevien tietojen vaihtamiseksi

jäsenvaltioiden ja komission välillä energian sisämarkkinoiden toiminnan optimoimiseksi.

2. Tätä päätöstä ei sovelleta sellaisiin hallitustenvälisiin sopimuksiin ja ei-sitoviin välineisiin, joihin jo kokonaisuudessaan sovelletaan unionin oikeuden nojalla muita erityisiä ilmoitusmenettelyjä.

2 artikla

Määritelmät

Tässä päätöksessä tarkoitetaan

- 1) 'hallitustenvälisellä sopimuksella' yhden tai useamman jäsenvaltion ja yhden tai useamman kolmannen maan välistä oikeudellisesti sitovaa sopimusta, joka vaikuttaa energian sisämarkkinoiden toimintaan tai toimivuuteen taikka energian toimitusvarmuuteen unionissa; jos tällainen oikeudellisesti sitova sopimus kuitenkin koskee muitakin asioita, ainoastaan niiden määräysten, jotka liittyvät energiaan, mukaan lukien kyseisiin energiaan liittyviin määräyksiin sovellettavat yleiset määräykset, katsotaan muodostavan 'hallitustenvälisen sopimuksen';
- 2) 'voimassa olevalla hallitustenvälisellä sopimuksella' hallitustenvälistä sopimusta, joka on tullut voimaan tai jota sovelletaan väliaikaisesti ennen tämän päätöksen voimaantuloa;
- 3) 'ei-sitovalla välineellä' yhden tai useamman jäsenvaltion ja yhden tai useamman kolmannen maan välistä oikeudellisesti ei-sitovaa järjestelyä, kuten yhteisymmärryspöytäkirjaa, yhteistä julistusta, ministerijulistusta, yhteistä toimintaa tai yhteisiä käytännesääntöjä, jotka sisältävät unionin oikeuden tulkintaa ja joissa asetetaan edellytykset energian toimittamiselle (kuten määrät ja hinnat) tai energiainfrastruktuurien kehittämiseksi;
- 4) 'voimassa olevalla ei-sitovalla välineellä' ei-sitovaa välinettä, joka on allekirjoitettu tai josta on sovittu muulla tavalla ennen tämän päätöksen voimaantuloa.

3 artikla

Hallitustenvälisiä sopimuksia koskevat ilmoitusvelvollisuudet

1. Jos jäsenvaltio aikoo käynnistää kolmannen maan kanssa neuvottelut voimassa olevan hallitustenvälisen sopimuksen tarkistamiseksi tai uuden hallitustenvälisen sopimuksen tekemiseksi, jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle kirjallisesti aikomuksestaan mahdollisimman aikaisin ennen neuvottelujen suunniteltua käynnistämistä.

Jos jäsenvaltio tekee komissiolle tällaisen neuvotteluja koskevan ilmoituksen, asianomaisen jäsenvaltion on tiedotettava säännöllisesti komissiolle neuvottelujen edistymisestä.

2. Heti kun osapuolet ovat päässeet sopimukseen hallitustenvälisen sopimuksen luonnoksen tai voimassa olevan hallitustenvälisen sopimuksen muutosehdotuksen kaikista keskeisistä osista, mutta ennen virallisten neuvottelujen päättymistä, asianomaisen jäsenvaltion on ilmoitettava kyseinen sopimusluonnos tai muutosehdotus komissiolle liitteineen 5 artiklan mukaista ennakoarviointia varten.

Jos hallitustenvälisen sopimuksen luonnoksessa tai voimassa olevan hallitustenvälisen sopimuksen muutosehdotuksessa nimenomaisesti viitataan muihin

teksteihin, asianomaisen jäsenvaltion on toimitettava myös nämä muut tekstit siltä osin kuin niihin sisältyy osia, jotka voivat vaikuttaa energian sisämarkkinoiden toimintaan tai energian toimitusvarmuuteen unionissa.

3. Hallitustenvälinen sopimuksen tai hallitustenvälisen sopimuksen muutoksen ratifioinnin yhteydessä asianomaisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle hallitustenvälinen sopimus tai sen muutos liitteineen.

Jos ratifioidussa hallitustenvälisessä sopimuksessa tai hallitustenvälisen sopimuksen muutoksessa nimenomaisesti viitataan muihin teksteihin, asianomaisen jäsenvaltion on toimitettava myös nämä muut tekstit siltä osin kuin niihin sisältyy osia, jotka voivat vaikuttaa energian sisämarkkinoiden toimintaan tai energian toimitusvarmuuteen unionissa.

4. Edellä olevan 2 ja 3 kohdan mukaista velvoitetta komissiolle tehtävästä ilmoituksesta ei sovelleta yritysten välisiin sopimuksiin.
5. Kaikki tämän artiklan 1–3 kohdan, 6 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 7 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaiset ilmoitukset on tehtävä komission käyttöön antamalla verkkopohjaisella sovelluksella. Jäljempänä 5 artiklan 1 ja 2 kohdassa ja 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut määräajat alkavat kulua päivästä, jona täydellisen ilmoituksen sisältävät asiakirjat on rekisteröity sovelluksessa.

4 artikla

Komission tarjoama apu

1. Jos jäsenvaltio tekee komissiolle 3 artiklan 1 kohdan nojalla neuvotteluja koskevan ilmoituksen, komission yksiköt voivat antaa sille neuvoja siitä, miten välttää neuvoteltavana olevan hallitustenvälisen sopimuksen tai voimassa olevan hallitustenvälisen sopimuksen muutoksen ristiriita unionin oikeuden kanssa. Kyseinen jäsenvaltio voi myös pyytää komissiota avustamaan neuvotteluissa.
2. Komissio voi osallistua neuvotteluihin tarkkailijana asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä tai omasta pyynnöstään saatuaan asianomaisen jäsenvaltion kirjallisen hyväksynnän.
3. Jos komissio osallistuu neuvotteluihin tarkkailijana, se voi antaa asianomaiselle jäsenvaltiolle neuvoja siitä, miten välttää neuvoteltavana olevan hallitustenvälisen sopimuksen tai sen muutoksen ristiriita unionin oikeuden kanssa.

5 artikla

Komission tekemä arviointi

1. Kuuden viikon kuluessa päivästä, jona hallitustenvälisen sopimuksen tai sen muutosehdotuksen täydellinen luonnos on ilmoitettu komissiolle liitteineen 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti, komissio ilmoittaa asianomaiselle jäsenvaltiolle mahdollisista epäilyksistään, jotka koskevat hallitustenvälisen sopimuksen luonnoksen tai muutosehdotuksen yhteensopivuutta unionin oikeuden ja erityisesti energian sisämarkkinoita koskevan lainsäädännön ja unionin kilpailuoikeuden kanssa. Jos komissio ei vastaa mainitussa määräajassa, katsotaan, ettei komissiolla ole epäilyksiä asian suhteen.
2. Jos komissio 1 kohdan nojalla ilmoittaa asianomaiselle jäsenvaltiolle epäilyksistään, se toimittaa asianomaiselle jäsenvaltiolle lausuntonsa kyseisen hallitustenvälisen

sopimuksen luonnoksen tai muutosehdotuksen yhteensopivuudesta unionin oikeuden ja erityisesti energian sisämarkkinoita koskevan lainsäädännön ja unionin kilpailuoikeuden kanssa 12 viikon kuluessa 1 kohdasta tarkoitettusta ilmoituspäivästä. Jos komissio ei tässä määräajassa anna lausuntoa, katsotaan, ettei komissio ole esittänyt vastalauseita.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja määräaikoja voidaan jatkaa asianomaisen jäsenvaltion suostumuksella. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja määräaikoja lyhennetään yhteisymmärryksessä komission kanssa, jos olosuhteet sitä edellyttävät.
4. Jäsenvaltio ei saa allekirjoittaa, ratifioida tai hyväksyä hallitustenvälisen sopimuksen luonnosta tai voimassa olevan hallitustenvälisen sopimuksen muutosta ennen kuin komissio on ilmoittanut jäsenvaltiolle mahdollisista epäilyksistään 1 kohdan mukaisesti tai tapauksen mukaan antanut lausuntonsa 2 kohdan mukaisesti tai, jos komissio ei vastaa tai anna lausuntoa, ennen 1 kohdassa tai tapauksen mukaan 2 kohdassa tarkoitettua määräajan umpeutumista.

Allekirjoittaessaan, ratifioidessaan tai hyväksyessään hallitustenvälisen sopimuksen tai muutoksen hallitustenväliseen sopimukseen asianomaisen jäsenvaltion on otettava mahdollisimman tarkasti huomioon 2 kohdassa tarkoitettu komission lausunto.

6 artikla

Voimassaoleviin hallitustenvälisiin sopimuksiin liittyvät ilmoitusvelvollisuudet ja komission suorittama arviointi

1. Jäsenvaltioiden on [3 kuukauden kuluessa tämän päätöksen voimaantulosta] ilmoitettava komissiolle kaikki voimassa olevat hallitustenväliset sopimukset liitteineen ja muutoksineen.

Jos voimassa olevassa hallitustenvälisessä sopimuksessa nimenomaisesti viitataan muihin teksteihin, asianomaisen jäsenvaltion on toimitettava myös nämä muut tekstit siltä osin kuin niihin sisältyy osia, jotka voivat vaikuttaa energian sisämarkkinoiden toimintaan tai energian toimitusvarmuuteen unionissa.

Tämän kohdan mukaista velvoitetta ilmoittaa komissiolle ei sovelleta yritysten välisiin sopimuksiin.
2. Voimassa olevat hallitustenväliset sopimukset, joista on viimeistään tämän päätöksen voimaantulopäivänä ilmoitettu komissiolle päätöksen N:o 994/2012/EU 3 artiklan 1 tai 5 kohdan tai asetuksen (EU) N:o 994/2010 13 artiklan 6 kohdan a alakohdan mukaisesti, katsotaan ilmoitetuiksi komissiolle tämän artiklan 1 kohdan mukaisesti, edellyttäen että ilmoitus täyttää kyseisessä kohdassa säädetyt vaatimukset.
3. Komissio arvioi hallitustenväliset sopimukset, joista on ilmoitettu 1 tai 2 kohdan mukaisesti. Jos komissio ensimmäisen arviointinsa jälkeen epäilee sopimusten yhteensopivuutta unionin oikeuden ja erityisesti energian sisämarkkinoita koskevan lainsäädännön ja unionin kilpailuoikeuden kanssa, komissio ilmoittaa asiasta asianomaisille jäsenvaltioille yhdeksän kuukauden kuluessa siinä, kun sille on ilmoitettu kyseisistä sopimuksista.

7 artikla

Ei-sitoviin välineisiin liittyvät ilmoitusvelvollisuudet ja komission suorittama arviointi

1. Ei-sitovan välineen tai ei-sitovan välineen muutoksen hyväksymisen yhteydessä asianomaisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle ei-sitova väline tai sen muutos liitteineen.

Jos ei-sitovassa välineessä tai ei-sitovan välineen muutosehdotuksessa nimenomaisesti viitataan muihin teksteihin, asianomaisen jäsenvaltion on toimitettava myös nämä muut tekstit siltä osin kuin niihin sisältyy osia, jotka voivat vaikuttaa energian sisämarkkinoiden toimintaan tai energian toimitusvarmuuteen unionissa.
2. Jäsenvaltioiden on [3 kuukauden kuluessa tämän päätöksen voimaantulosta] ilmoitettava komissiolle kaikki voimassa olevat ei-sitovat välineet liitteineen ja muutoksineen.

Jos voimassa olevassa ei-sitovassa välineessä nimenomaisesti viitataan muihin teksteihin, asianomaisen jäsenvaltion on toimitettava myös nämä muut tekstit siltä osin kuin niihin sisältyy osia, jotka voivat vaikuttaa energian sisämarkkinoiden toimintaan tai energian toimitusvarmuuteen unionissa.
3. Edellä olevan 1 ja 2 kohdan mukaista velvoitetta komissiolle tehtävästä ilmoituksesta ei sovelleta yritysten välisiin sopimuksiin.
4. Jos komissio ensimmäisen arviointinsa jälkeen katsoo, että toimenpiteet, joilla komissiolle 1 ja 2 kohdan nojalla ilmoitettu ei-sitova väline pannaan täytäntöön, voivat olla ristiriidassa unionin oikeuden ja erityisesti energian sisämarkkinoita koskevan lainsäädännön ja unionin kilpailuoikeuden kanssa, komissio voi ilmoittaa asiasta asianomaiselle jäsenvaltiolle.

8 artikla

Avoimuus ja luottamuksellisuus

1. Kun jäsenvaltio toimittaa komissiolle tietoja 3 artiklan 1–3 kohdan, 6 artiklan 1 kohdan ja 7 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti, jäsenvaltio voi ilmoittaa, onko osa joko liiketoimintaan liittyvistä tai muista tiedoista, joiden julkistaminen saattaisi vahingoittaa osapuolten toimintaa, katsottava luottamukselliseksi ja voidaanko toimitetut tiedot saattaa muiden jäsenvaltioiden tietoon.

Jäsenvaltion on annettava tällainen ilmoitus 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista olemassa olevista sopimuksista [3 kuukauden kuluessa tämän päätöksen voimaantulosta].
2. Jos jäsenvaltio ei ole ilmoittanut tietoja luottamuksellisiksi 1 kohdan mukaisesti, komissio antaa kyseiset tiedot turvallisessa sähköisessä muodossa kaikkien muiden jäsenvaltioiden saataville.
3. Jos jäsenvaltio on ilmoittanut 1 kohdan mukaisesti luottamukselliseksi voimassa olevan hallitustenvälisen sopimuksen, voimassa olevan hallitustenvälisen sopimuksen muutoksen, uuden hallitustenvälisen sopimuksen, voimassa olevan ei-sitovan välineen, voimassa olevan ei-sitovan välineen muutoksen tai uuden ei-sitovan välineen, kyseisen jäsenvaltion on annettava saataville yhteenvedo toimitetuista tiedoista.

Tämän yhteenvedon on sisällettävä ainakin seuraavat tiedot kyseessä olevasta hallitustenvälisestä sopimuksesta, ei-sitovasta välineestä tai muutoksesta:

- (a) kohde;
- (b) tarkoitus ja soveltamisala;
- (c) kesto;
- (d) osapuolet;
- (e) tiedot tärkeimmistä osista.

Tätä kohtaa ei sovelleta 3 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti toimitettuihin tietoihin.

4. Komissio antaa 3 kohdassa tarkoitettut yhteenvedot sähköisessä muodossa kaikkien muiden jäsenvaltioiden saataville.
5. Tässä artiklassa tarkoitettut luottamuksellisuutta koskevat pyynnot eivät rajoita komission omaa oikeutta tutustua luottamuksellisiin tietoihin. Komissio varmistaa, että luottamukselliset tiedot ovat vain niiden komission yksiköiden saatavilla, joiden on ehdottoman välttämätöntä saada tiedot käyttöönsä.

9 artikla

Koordinointi jäsenvaltioiden kesken

Komissio helpottaa ja edistää jäsenvaltioiden keskinäistä koordinointia, jotta voidaan

- (a) tarkastella hallitustenvälisiin sopimuksiin ja ei-sitoviin välineisiin liittyvää kehitystä ja pyrkiä yhtenäisyyteen ja johdonmukaisuuteen unionin energia-alan ulkosuhteissa tuottaja-, kauttakuljetus- ja kuluttajamaihin;
- (b) määrittää hallitustenvälisiin sopimuksiin ja ei-sitoviin välineisiin liittyvät yhteiset ongelmat ja tarkastella asianmukaisia toimenpiteitä kyseisten ongelmien ratkaisemiseksi sekä tarvittaessa ehdottaa ratkaisuja;
- (c) laatia jäsenvaltioita kuullen parhaisiin käytäntöihin perustuvia valinnaisia vakiolausekkeita, joiden käytöllä voitaisiin huomattavasti lisätä tulevien hallitustenvälisten sopimusten ja ei-sitovien välineiden yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa;
- (d) tukea tarpeen mukaan sellaisten monenvälisten hallitustenvälisten sopimusten ja ei-sitovien välineiden laatimista, joissa on mukana useita jäsenvaltioita tai koko unioni.

10 artikla

Raportointi ja tarkistaminen

1. Komissio antaa viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2020 Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle kertomuksen tämän päätöksen soveltamisesta.
2. Kertomuksessa on erityisesti arvioitava sitä, missä määrin tällä päätöksellä edistetään hallitustenvälisten sopimusten ja ei-sitovien välineiden yhteensopivuutta unionin oikeuden kanssa sekä hallitustenvälisiä sopimuksia ja ei-sitovia välineitä koskevaa runsasta koordinointia jäsenvaltioiden välillä. Siinä on myös arvioitava, millainen vaikutus tällä päätöksellä on jäsenvaltioiden kolmansien maiden kanssa käymiin neuvotteluihin ja ovatko tämän päätöksen soveltamisala ja päätöksessä säädetyt menettelyt tarkoituksenmukaisia.

11 artikla

Kumoaminen

Kumotaan päätös N:o 994/2012/EU.

12 artikla

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

13 artikla

Osoitus

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja